

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.411.009.03.2022

Pan
Marcin Pocheć
Prezes Zarządu
Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
ul. Na Szlakowisku 8
27-200 Starachowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/008 – Zapewnienie dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego w województwie świętokrzyskim.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (dalej: ZEC lub Spółka), ul. Na Szlakowisku 8, 27-200 Starachowice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Pocheć, Prezes Zarządu od 26 marca 2015 r. do 31 stycznia 2022 r. i od 23 czerwca 2022 r. do nadal, w okresie od 1 lutego 2022 r. do 22 czerwca 2022 r. Prezesem Zarządu był Piotr Urbanek.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Planowanie działań w celu zagwarantowania dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023. 2. Realizacja działań zmierzających do zapewnienia dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do dnia 16 grudnia 2022 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jerzy Stachowiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/115/2022 z 21 listopada 2022 r. 2. Piotr Fatalski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/116/2022 z 21 listopada 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-13, 1053)</p>

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie zapewnienia dostaw ciepła dla mieszkańców Starachowic w sezonie grzewczym 2022/2023.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Organy Spółki zabezpieczyły dostawy paliw, w celu zabezpieczenia dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023. W ZEC corocznie sporządzano program pracy ciepłowniczej na kolejny sezon grzewczy. Sporządzony na sezony grzewcze 2020/2021 – 2022/2023 plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze ciepła w sezonach grzewczych został pozytywnie zaopiniowany przez Prezydenta Miasta Starachowice oraz uzgodniony z Wojewodą Świętokrzyskim. Opracowany na lata 2021-2023 plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na ciepło był aktualizowany.

Zawarcie umów z dostawcami trzech rodzajów paliw, w tym w szczególności z dostawcą węgla zabezpieczyło zapewnienie ciągłości dostaw ciepła do odbiorców w sezonie grzewczym 2022/2023. W umowach na dostawy paliw Zarząd Spółki zabezpieczył interesy Spółki. W każdym miesiącu 2022 r. Spółka miała nadwyżkę zapasów węgla nad jego wymaganym poziomem, a także zapasy oleju opałowego stanowiącego paliwo rezerwowe.

ZEC podejmował działania w celu egzekwowania dostaw paliw o odpowiedniej jakości. Każda dostawa węgla posiadała świadectwa jakości wystawione przez dostawcę węgla, które pracownicy ZEC każdorazowo analizowali pod kątem zgodności paramentów węgla z umową. Z każdej z ośmiu dostaw węgla dokonanych w 2022 r. pobrano próbki rozjemcze, na wypadek ewentualnego wystąpienia pogorszenia jakości dostarczanego węgla. Jakość węgla badano pobierając jego próbki przed i po spalaniu w kotle, a ich analizę zlecano wyspecjalizowanej jednostce badawczej.

Paliwa składowano i przechowywano w miejscach do tego przeznaczonych z zachowaniem wymogów zapobiegania pożarom, kradzieżom i łatwego dostępu.

Spółka przedłożyła na etapie wnioskowania dokumenty w celu uzyskania taryfy dla ciepła, które po uzupełnieniu i wyjaśnieniach uzyskały akceptację Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: Prezes URE).

---

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie działań w celu zagwarantowania dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023.

Opis stanu faktycznego

Założycielem Spółki oraz jej jedynym wspólnikiem jest Gmina Starachowice⁴. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 24 945 000 zł i dzieli się na 24 945 równych udziałów. Przedmiotem działalności ZEC jest m.in.:

- wytwarzanie ciepła w trzech źródłach o mocy zainstalowanej 33,665 MW;
- przesyłanie i dystrybucja ciepła jedną siecią ciepłowniczą stanowiącą własność Spółki;
- świadczenie usług komunikacji miejskiej na rzecz Gminy Starachowice i jej mieszkańców.

Spółka prowadziła działalność w oparciu o udzielone, na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne⁵, koncesje na wytwarzanie ciepła oraz przesyłanie i dystrybucję ciepła.

(akta kontroli str. 281-300, 323-354)

W okresie II półrocze 2021 r. – I półrocze 2022 r. Rada Nadzorcza Spółki na swoich posiedzeniach zajmowała się m.in. następującymi sprawami:

- sytuacją finansową Spółki;
- włączeniem czterech kotłów kontenerowych olejowo-gazowych w istniejący układ hydrauliczny Ciepłowni C01. Zadanie to było elementem inwestycji zmierzającej do wyjścia z ETS⁶, a w konsekwencji brakiem konieczności zakupu uprawnień do emisji CO₂;
- realizacją zadania pn. Budowa Instalacji Odzysku Energii w Starachowicach (spalarnia RDF⁷);
- zakupem energii elektrycznej;
- zakupem mialu węglowego. Na posiedzeniu Rady Nadzorczej Spółki 20 grudnia 2021 r. Prezes Zarządu informował Radę Nadzorczą o zauważalnych problemach polskich przedsiębiorstw ciepłowniczych związanych z dostawami mialu węglowego. Jednocześnie wskazał, że ZEC jest w pełni zabezpieczony do zakończenia sezonu grzewczego, a dostawy na kolejny sezon grzewczy miały rozpocząć się w lutym 2022 r. Zagadnienia dotyczące wzrostu cen mialu węglowego poruszane były również na posiedzeniach Rady Nadzorczej w dniach 22 kwietnia, 27 maja i 10 czerwca 2022 r. Prezes Zarządu informował, że cena węgla wzrosła dwukrotnie i rzutować to będzie na bieżącą płynność finansową. Wskazał, że kredyt obrotowy odnawialny jest splecony w całości i zgodnie z podpisaną umową będzie automatycznie odnawiany w czerwcu 2022 r. i 2023 r. Członek Rady Nadzorczej zwrócił uwagę na trudności rodzin z regulowaniem należności za ciepłą wodę i centralne ogrzewanie oraz na brak możliwości dopłacania do ciepła przez Gminę Starachowice. Podniesiono również kwestie wzrostu cen za ciepło o 60% do 80%, co miało być najniższym wzrostem w województwie świętokrzyskim. Na posiedzeniu Rady Nadzorczej 29 lipca 2022 r. Prezes Zarządu poinformował o zgromadzeniu na Ciepłowni C02

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Uchwała Rady Miejskiej w Starachowicach nr IV/3/92 z 28 kwietnia 1992 r. Tekst jednolity aktu założycielskiego Spółki został przyjęty uchwałą nr 2/08/2018 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z 28 sierpnia 2018 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, ze zm.

⁶ Europejski System Handlu Emisjami.

⁷ Z ang. Refuse Derived Fuel – paliwo z odpadów.

miału węglowego w ilości wystarczającej do końca czerwca 2023 r. oraz zapewnieniu dostaw do końca września 2022 r. na Ciepłownię C01 w ilości wystarczającej do końca stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 633-704)

W protokołach z posiedzeń Zarządu Spółki nie odnotowywano informacji dotyczących kryzysowej sytuacji na rynku energii.

(akta kontroli str. 705-734)

Prezes Zarządu wyjaśnił: *Zarząd Spółki od 2016 roku przygotowywał się do sytuacji kryzysowych poprzez poszukiwania wiarygodnych dostawców i możliwości dywersyfikacji dostaw jak również rodzajów paliw do produkcji ciepła. Jednym z tych działań były prace nad Instalacją Odzysku Energii (IOE) co po zakończeniu inwestycji doprowadzi do zmniejszenia udziału paliw kopalnych w całej produkcji o około 45%. Po wybuchu wojny na Ukrainie Spółka przyspieszyła harmonogram dostaw miału węglowego na sezon grzewczy 2022/2023. Mimo braku zagrożenia związanego z zatowarowaniem Spółki w miał węglowy w miesiącu kwietniu 2022 r., Członek zarządu (Wiceprezes) próbował przekonać ówczesnego Prezesa - Pana Piotra Urbanka do odbycia posiedzenia w temacie kryzysowej sytuacji na rynku energii celem opracowania dokumentu wskazującego na stan faktyczny oraz opisujący zamierzenia w przypadku pojawienia się kryzysu w naszej Spółce, o którym wiadomo było z przekazów medialnych. Ówczesny Prezes zwlekał z posiedzeniem zarządu dot. kryzysu sugerując potrzebę wyjazdu do Australii w celu zakupu tańszego węgla. W miesiącach późniejszych, po rezygnacji Prezesa Urbanka, Zarząd jednoosobowy nie prowadził już posiedzeń zarządu w sprawie kryzysowej sytuacji na rynku energii z powodu zabezpieczenia już fizycznego Spółki w miał węglowy potrzebny na sezon zimowy 2022/2023. W ZEC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie występuje sytuacja kryzysowa, a Spółka ma zabezpieczone zapasy paliwa na niemal rok. W tym miejscu istotne wydaje się nadmienić, że Zarząd o problemach dot. sytuacji kryzysowej na rynku jak również o działaniach Spółki dotyczących zabezpieczenia w paliwa informował Radę Nadzorczą na praktycznie każdym posiedzeniu RN, zazwyczaj w sprawach różnych. Rada Nadzorcza również nie dostrzegала sytuacji jakiegokolwiek zagrożenia dla Spółki wynikającego z sytuacji kryzysowej w kraju. O sytuacji opisywanej powyżej Zarząd informował również Walne Zgromadzenie Wspólników, na cotygodniowych posiedzeniach Kolegium Wykonawczego w Urzędzie Miejskim w Starachowicach, informując o stanach zapasów jak i o kolejnych dostawach miału węglowego.*

(akta kontroli str. 611-621)

Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na ciepło w latach 2021-2023 (dalej: Plan rozwoju), o którym mowa w art. 16 ust. 1 Prawa energetycznego został opracowany w listopadzie 2020 r. i aktualizowany w lutym 2021 r. Plan rozwoju został opracowany w oparciu o:

- art. 16 ust. 7 Prawa energetycznego;
- Strategię Rozwoju Gminy Starachowice na lata 2018-2027;
- kierunki rozwoju Gminy Starachowice „Plan zapotrzebowania w ciepło, energię i paliwa gazowe dla miasta Starachowice”;
- analizę strat ciepła systemu ciepłowniczego ZEC;
- zaktualizowany bilans zapotrzebowania na ciepło;
- zintegrowany system zarządzania;
- pozwolenie zintegrowane.

Plan rozwoju obejmował:

- charakterystykę eksploatowanego systemu ciepłowniczego;

- kierunek i zakres modernizacji;
- przewidywany sposób finansowania inwestycji;
- harmonogram realizacji zadań.

W Planie rozwoju jako odbiorców ciepła wskazano instytucje, organizacje, wspólnoty mieszkaniowe oraz osoby fizyczne. Jako największych odbiorców wskazano Starachowicką Spółdzielnię Mieszkaniową oraz Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko-Własnościową „Wanacja”. ZEC eksploatował dwie ciepłownie: C-01 przy ulicy Kościelnej 100 oraz C-02 przy ulicy Ostrowieckiej 3 pracujące na wspólną sieć o łącznej mocy zainstalowanej 66,31 MW. W eksploatacji znajdowała się również kotłownia lokalna K-01 (os. Łazy) o mocy 0,45 MW zasilana gazem i awaryjnie olejem opałowym. Spółka posiadała 51,70 km sieci ciepłowniczej, w tym 32,75 km preizolowanej o całkowitej pojemności zładu 3577,34 m³.

W Planie rozwoju wskazano, że biorąc pod uwagę bezpieczeństwo energetyczne Starachowic oraz poszanowanie energii, ZEC szczególną uwagę będzie przykładła do utrzymania sprawnego systemu ciepłowniczego oraz ograniczenia strat energii cieplnej. Spółka zamierzała kontynuować wymianę sieci tradycyjnej na preizolowaną. Na lata 2021-2023 zaplanowano również modernizację czterech kotłów węglowych na ciepłowni C-01 oraz budowę czterech kotłów w zabudowie kontenerowej wyposażonych w palniki dwumedialne. Celem inwestycji miała być dywersyfikacja zużywanego paliwa oraz źródeł ciepła. Inwestycje miały być finansowane ze środków własnych ZEC, pożyczek, dotacji ze środków krajowych i unijnych oraz alternatywnie z innych dostępnych funduszy obcych.

W związku z kryzysową sytuacją na rynku energii w 2022 r. w Spółce nie dokonywano aktualizacji Planu rozwoju w części dotyczącej przedsięwzięć racjonalizujących zużycie paliw i energii u odbiorców .

(akta kontroli str. 301-322)

Prezes Zarządu wyjaśnił m.in.: *Spółka widząc zagrożenia wynikające ze wzrostu cen węgla i uprawnień do emisji CO₂ już w 2015 r. podjęła szereg działań modernizacyjnych przygotowując zakład na nadchodzący kryzys energetyczny. Od 2015 r. wykonano 5600,00 m sieci preizolowanej oraz wykonano 165 szt. w pełni zautomatyzowanych kompaktowych węzłów ciepłych, co w znacznym stopniu zwiększyło wydajność całego systemu. Spółka dzięki obowiązującej Umowie wieloletniej otrzymuje nieprzerwanie z Polskiej Grupy Górniczej zakontraktowany wolumen dostaw węgla o pożądanych parametrach jakościowych. Obecne zapasy węgla energetycznego pozwolą na ciągłą pracę ciepłowni przez sezon zimowy, a planowane w najbliższym miesiącu dostawy pokryją zapotrzebowanie energetyczne miejskiej sieci ciepłowniczej do końca 2023 r. Również w 2021 r. ZEC zawarł do końca 2023 r. umowę na indywidualne warunki zakupu energii elektrycznej z cenami określonymi na poziomie 504-680 zł/MWh. W 2021 r. rozpoczęto budowę kotłowni kontenerowej składającej się z 4 szt. kotłów z palnikami dwumedialnymi olejowo-gazowymi wraz z czterema magazynami paliwa każdy o pojemności 16m³. Jednocześnie w ramach zabiegów modernizacyjnych na Ciepłowni C01 przeprowadzono prace pozwalające na wyjście z sytemu ETS co przełożyło się na znaczne oszczędności. W 2021 r. w ramach nowego projektu rozpoczęto budowę w lokalizacji Ciepłowni C02 przy ul. Ostrowieckiej instalacji termicznego przetwarzania paliwa alternatywnego z segregowanych odpadów komunalnych z produkcją energii elektrycznej i ciepła w kogeneracji. Maksymalna dzienna wydajność instalacji wyniesie około 3,8 ton RDF na godzinę, a moc cieplna instalacji wyniesie ok. 12,90 MW. Energia z odpadów zostanie zagospodarowana*

w instalacji kogeneracyjnej z turbiną ORC o mocy nominalnej 1,86 MWe⁸ i 7,83 MW⁹, która będzie pracowała całorocznie z pełnym wykorzystaniem tej energii. Uruchomienie IOE pozwoli na wprowadzeniu do miejskiej sieci 45% ciepła pozyskanego z RDF. W sierpniu 2022 r. ZEC Starachowice otrzymał decyzję pozwolenia na budowę, a uruchomienie instalacji przewiduje się na rok 2024. Wartość całego projektu oszacowano na 83 479 000,00 zł netto. Przyjęta przez nas strategia rozwoju spółki ciepłowniczej, umożliwi produkcję energii z gazu, oleju, węgla oraz po oddaniu instalacji IOE z RDF-u gwarantując bezpieczeństwo energetyczne mieszkańcom, przy utrzymaniu cen na stabilnym poziomie, czego potwierdzeniem jest obowiązująca od 01.08.2022 Taryfa za ciepło. Spółka obserwując i analizując zmieniający się rynek sukcesywnie wprowadzała działania zapobiegawcze m.in. przedstawione powyżej. Konsekwencją przyjętej strategii jest brak skutków kryzysu w zakresie produkcji oraz dostaw ciepła.

(akta kontroli str. 736-737)

ZEC prowadził działalność na podstawie koncesji WCC/52/173/U/3/98/WB z 16 września 1998 r. na wytwarzanie ciepła na okres do 31 grudnia 2030 r. wydaną przez Prezesa URE. Zgodnie z koncesją Spółka wytwarzała ciepło w trzech źródłach:

- Ciepłowni C01 o mocy cieplnej zainstalowanej 54,50 MW zlokalizowanej w Starachowicach przy ul. Kościelnej 100, wyposażonej w cztery kotły wodne opalane węglem kamiennym;
- Ciepłowni C02 o mocy cieplnej zainstalowanej 11,815 MW zlokalizowanej w Starachowicach przy ul. Ostrowieckiej 3, wyposażonej w dwa kotły wodne opalane węglem kamiennym;
- Kociołni lokalnej K01 o mocy cieplnej zainstalowanej 0,45 MW zlokalizowanej w Starachowicach przy ul. NMP 6a, wyposażonej w dwa kotły wodne, z tego jeden opalany gazem ziemnym oraz jeden olejem opałowym lekkim.

(akta kontroli str. 738-751)

Prezes URE 30 marca 2022 r., na wniosek Spółki z 18 listopada 2021 r.¹⁰, zmienił koncesję w części „Przedmiot i zakres działalności”, w związku z przeprowadzoną modernizacją źródła ciepła Ciepłownia C01, polegającą na modernizacji automatyki zabezpieczającej części ciśnieniowej oraz układ ograniczenia mocy. Łączna moc zainstalowana czterech kotłów wodnych została obniżona z 54,5 MW na 21,4 MW.

(akta kontroli str. 752-758)

Spółka prowadziła działalność na podstawie koncesji PCC/55/173/U/3/98/WB z dnia 16 września 1998 r. na przesyłanie i dystrybucję ciepła na okres do 31 grudnia 2030 r. wydaną przez Prezesa URE. Przesyłanie i dystrybucja ciepła następowało siecią ciepłowniczą, zlokalizowaną na terenie Starachowic, zasilaną z dwóch źródeł ciepła (Ciepłownia C1 i Ciepłownia C2), w której nośnikiem ciepła jest woda o maksymalnej temperaturze 135°C.

(akta kontroli str. 759-765)

W spółce opracowano programy pracy ciepłowniczej ZEC (dalej: Program pracy) na sezony grzewcze 2019/2020-2022/2023 oraz plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze ciepła w sezonach grzewczych 2020/2021-2022/2023, o których mowa w § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów

---

⁸ Megawat mocy elektrycznej.

⁹ Megawat mocy cieplnej.

¹⁰ Uzupelniony 24 stycznia 2022 r.

ciepłowniczych¹¹. Programy pracy zawierały wszystkie elementy określone w § 17 powyższego rozporządzenia.

W Programie pracy na sezon grzewczy 2022/2023 wskazano, że zgodnie z obliczeniami i po wprowadzeniu współczynników korygujących na zużycie ciepłej wody pełne zapotrzebowanie energii cieplnej dla miejskich systemów ciepłych w odniesieniu do mocy zamówionej wynosiło 57,11 MW¹², a po uwzględnieniu strat zapotrzebowanie w odniesieniu do mocy zamówionej wynosiło 67,05 MW¹³. Zaznaczono również, że wieloletnie obserwacje wskazują, że rzeczywiste zużycie kształtuje się wyraźnie poniżej mocy zamówionej, z uwzględnieniem strat rzeczywiste zapotrzebowanie w okresach zużycia szczytowego kształtuje się poniżej 43,975 MW. Maksymalny strumień wody sieciowej wyliczono na 825,00 t/h, a obliczeniowy strumień wody sieciowej na potrzeby CO wyniósł 673,85 t/h¹⁴. Nie planowano przerw w dostawie ciepła dla odbiorców. Remonty źródeł ciepła miały być prowadzone w okresie planowanych postojów, dla Ciepłowni C01 w czasie letnim, a dla Ciepłowni C02 w czasie przejściowym sezonu grzewczego. Uruchamianie i wyłączenie ogrzewania miało się odbywać po uzyskaniu pisemnego zgłoszenia odbiorców zgodnie z umową, tzn. jeżeli warunki techniczne nie stanowią przeszkód należy dokonać rozpoczęcia lub przerwania ogrzewania w ciągu 36 godzin od złożenia wniosku odbiorcy. Systemy ciepłownicze Północ i Południe zostały połączone rurociągiem Dn 250, w związku z tym istniała możliwość elastycznej pracy ciepłowni C01 i C02 na wspólną sieć. Optymalizując obciążenie źródeł ciepła pod względem minimalizacji kosztów dostarczania ciepła do odbiorców przyjęto zasadę, że dla:

- sezonu grzewczego i temperatur zewnętrznych poniżej -5°C miały pracować równolegle ciepłownie C01 i C02;
- sezonu grzewczego i temperatur zewnętrznych powyżej -5°C miała pracować tylko ciepłownia C01, wspomagana przepompownią w wymiennikowni W01 w celu podniesienia ciśnienia dyspozycyjnego w kierunku „Południe”;
- dla okresu letniego miała pracować tylko ciepłownia C02, wspomagana przepompownią w wymiennikowni W01, w celu podniesienia ciśnienia dyspozycyjnego w kierunku „Północ”.

Program pracy na sezon grzewczy 2022/2023 opracowano dla zasilania w energię ciepłą 490 budynków¹⁵ (w tym dwóch z kotłowni K01) i 19 783 mieszkańców¹⁶ korzystających z centralnej ciepłej wody (w tym 134 osoby z kotłowni K01).

(akta kontroli str. 766-1024)

Na podstawie art. 10 i 11 ustawy Prawo energetyczne oraz rozporządzeń wykonawczych¹⁷ w ZEC opracowano plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze ciepła w sezonach grzewczych 2020/2021-2022/2023 (dalej: Plan ograniczeń). W Planie ograniczeń wskazano, że ZEC przesyła ciepło wykorzystując dwururową sieć ciepłowniczą składającą się z:

---

¹¹ Dz. U. Nr 16, poz. 92.

¹² W sezonach grzewczych: 2019/2020 – 57,88 MW; 2020/2021 – 57,53 MW; 2021/2022 – 56,99 MW

¹³ W sezonach grzewczych: 2019/2020 – 66,28 MW; 2020/2021 – 67,38 MW; 2021/2022 – 67,29 MW.

¹⁴ W sezonach grzewczych: 2019/2020 – 677,52 t/h; 2020/2021 – 674,82 t/h; 2021/2022 – 670,43 t/h.

¹⁵ W sezonach grzewczych: 2019/2020 – 482 budynki; 2020/2021 – 485 budynków oraz 2021/2022 – 483 budynki.

¹⁶ W sezonach grzewczych: 2019/2020 – 21 359 mieszkańców, 2020/2021 – 20 938 mieszkańców oraz 2021/2022 – 20 247 mieszkańców.

¹⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. nr 133 poz. 924), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 września 2007 r. w sprawie sposobu trybu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego (Dz. U. nr 178 poz. 1252) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych (Dz. U. nr 39 poz. 338).

- czterech pierścieni obejmujących zasięgiem osiedla Skalka i Majówka;
- pięciu gałęzi głównych zasilających w ciepło:
  - osiedla Wierzbnik, Wanacja, Południe oraz tereny przemysłowe TPS;
  - osiedle Skarpa;
  - osiedle Żeromskiego;
  - osiedle Szlakowisko oraz ul. Wielkopieczową należącą do osiedla Wzgórze;
  - osiedle Stadion wraz z PZOZ – obiekty szpitalne przy ul. Radomskiej 70.

W dokumencie podkreślono, że istnieje możliwość odcięcia zaworami lub zaślepkami oraz regulacji przepływów przepustnicami regulacyjnymi dla poszczególnych gałęzi sieci ciepłowniczej. W przypadku uszkodzenia rur w sieci pierścieniowej istnieje możliwość przekazania ograniczonej ilości czynnika cieplnego z drugiej strony. Ustalono następujące zasady wprowadzania ograniczeń dla ciepłowni:

- I stopień ograniczenia zostanie wprowadzony w warunkach obliczeniowych (temperatura zewnętrzna -20°C) przez ustawienie 91% mocy na regulatorze nadrzędnym ciepłowni i kontrolne korzystanie z tabeli temperatur w przypadku wystąpienia przynajmniej jednego z poniższych zdarzeń:
  - awaria jednego kotła w C02;
  - wystąpienie trudności w utrzymaniu zapasu opału na czas mniejszy niż wynikający z przepisów poniżej 30 dni.
- II stopień ograniczenia zostanie wprowadzony w warunkach obliczeniowych (temperatura zewnętrzna -20) przez ustawienie 74% mocy na regulatorze nadrzędnym ciepłowni w przypadku wystąpienia przynajmniej jednego z poniższych zdarzeń:
  - awaria jednego kotła WRm 12,5 w C01 lub dwóch kotłów WR5, WR 5/8 w C02;
  - wystąpienie trudności w utrzymaniu zapasu opału na czas mniejszy niż 20 dni.
- III stopień ograniczenia zostanie wprowadzony w warunkach obliczeniowych (temperatura zewnętrzna -20°C) przez ustawienie 58% mocy na regulatorze nadrzędnym ciepłowni i kontrolne korzystanie z tabeli temperatur, w przypadku wystąpienia przynajmniej jednego z poniższych zdarzeń:
  - awaria trzech kotłów WRm 12,5 w C01 lub kompleksowa awaria kotłów ciepłowni C02,
  - wystąpienie trudności w utrzymaniu zapasu opału na czas krótszy niż 10 dni,
  - dla ciepłowni C01 uszkodzenie jednej gałęzi magistrali ciepłowniczej DN 300,
  - awaria zasilania jednego źródła ciepła w wodę.
- IV stopień ograniczenia zostanie wprowadzony w warunkach obliczeniowych (temperatura zewnętrzna -20°C) przez ustawienie 19% mocy na regulatorze nadrzędnym ciepłowni, w przypadku wystąpienia przynajmniej jednego z poniższych zdarzeń:
  - awaria trzech kotłów w C01 i kompleksowa awaria kotłów w C02,
  - brak zasilania w energię elektryczną obu ciepłowni,
  - wystąpienie trudności w utrzymaniu zapasu opału na czas krótszy niż 5 dni,
  - uszkodzenie magistrali ciepłowniczych,
  - brak dostawy wody.

W Planie ograniczeń wskazano również, że w okresie od 1 września do 31 maja ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami w dostarczaniu ciepła podlegają odbiorcy pobierający ciepło na potrzeby gospodarstw domowych, szpitale,

przedszkola i obiekty użyteczności publicznej zgodnie z Zarządzeniem Nr 126/2008 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 7 listopada 2008 r. W przypadku konieczności całkowitego wstrzymania dostaw energii cieplnej należy wyłączać obiekty w następującej kolejności:

- 1) Grupa A - podmioty gospodarcze, obiekty handlowe i usługowe;
- 2) Grupa B - obiekty użyteczności publicznej, urzędy, instytucje;
- 3) Grupa C - obiekty mieszkalne;
- 4) Grupa D - edukacja: szkoły, przedszkola, terapia zajęciowa.
- 5) Grupa E - opieka zdrowotna¹⁸;
- 6) Grupa F - obiekty bezpieczeństwa i obronności państwa: policja, straż, prokuratura, sąd.

(akta kontroli str. 1025-1048)

Plan ograniczeń w dniu 4 czerwca 2020 r. został zaopiniowany przez Prezydenta Miasta Starachowice oraz 30 czerwca 2020 r. uzgodniony z Wojewodą Świętokrzyskim.

(akta kontroli str. 737, 1026, 1049-1052)

(akta kontroli str.)

Planowana sprzedaż ciepła w latach 2019-2022 wynosiła w kolejnych latach odpowiednio: 373 377,239 GJ, 366 832,348 GJ, 379 393,480 GJ i 392 172,700 GJ¹⁹. Natomiast sprzedaż wykonana wyniosła w 2019 r. – 356 924,396 GJ, w 2020 r. – 350 237,724 GJ, w 2021 r. – 393 441, 974 GJ oraz w 2022 r. (za 11 m-cy) – 305 650,073 GJ. Wykonanie w stosunku do planowanej sprzedaży stanowiło w kolejnych latach odpowiednio: 95,6%, 95,5%, 103,7% oraz 77,9%²⁰.

(akta kontroli str. 14)

Prezes Zarządu wyjaśnił m.in.: *odchylenia wielkości sprzedanego ciepła od planu są rzeczą naturalną, wynikającą choćby z uwarunkowań pogodowych, których nie sposób do końca przewidzieć.*

(akta kontroli str. 625)

Zapasy mialu węglowego na koniec września w 2019 r. wynosiły 22 571,440 Mg, w 2020 r. – 18 631,720 Mg, w 2021 r. – 13 852,680 Mg oraz w 2022 r. – 18 584,680 Mg. Natomiast zapasy oleju opałowego na koniec września w 2019 r. wynosiły 2753 l, w 2020 r. – 2691 l, w 2021 r. – 2691 l oraz w 2022 r. – 40 674 l.

(akta kontroli str. 16-17)

Prezes Zarządu wyjaśnił m.in.: *Dostawy węgla w ramach umowy z PGG realizowane są zgodnie z przyjętym na dany rok harmonogramem. Różnice stanów zapasu mialu węglowego na koniec września w kolejnych latach 2019 - 2022 zależały (zależą) od stopnia realizacji uzgadnianego z Dostawcą harmonogramu realizacji dostaw. Strony umowy doprecyzowują planowane terminy dostaw w poszczególnych miesiącach przed rozpoczęciem każdego kwartału kalendarzowego oraz przed następnym miesiącem, uwzględniając przy tym między innymi aktualne możliwości finansowe Spółki oraz kwestie logistyczne jak choćby dostępność środków transportu. Umowa pozwala na dość elastyczne planowanie dostaw w danym roku. (...)Z kolei w latach 2019 – 2021 nie zużywano oraz nie kupowano oleju opałowego na potrzeby ogrzewania. Wzrost zapasów oleju opałowego jaki nastąpił w 2022 roku wynika z zakupu oleju opałowego dokonanego w celu uzupełnienia stanu zbiornika na kotłowi K01, na zabezpieczenie możliwości*

¹⁸ Ograniczenia dostawy ciepła nie dotyczą Powiatowego Zakładu Opieki Zdrowotnej - obiektów szpitalnych przy ul. Radomskiej 70 w Starachowicach.

¹⁹ Planowana sprzedaż za 11 miesięcy – 337 745,700 GJ.

²⁰ W stosunku do planu za 11 miesięcy wykonanie wyniosło 90,5%.

wytwarzania ciepła w przypadku braku zasilania gazem, a także zakupu dokonanego w czerwcu b.r. na potrzeby pierwszego napełnienia zbiorników oleju opałowego w nowo wybudowanej kotłowni przy ul. Kościelnej 100 w zabudowie kontenerowej, wyposażonej w cztery zbiorniki na olej opałowy typu lekkiego, każdy o pojemności 16 m³.

(akta kontroli str. 624-625)

W okresie objętym kontrolą Spółka miała zapewnione dostawy węgla na podstawie Umowy wieloletniej na sprzedaż węgla nr 73/P/PGG/2018/K z 14 grudnia 2017 r. zawartej z Polską Grupą Górniczą Sp. z o.o. (dalej PGG). W umowie ZEC określił roczne zapotrzebowanie na węgiel w wysokości 25 500 ton i zobowiązał się do kupienia a PGG do sprzedaży minimum 80% rocznego zapotrzebowania w każdym roku rozliczeniowym²¹. Strony dopuszczały, że ilość węgla dostarczona ZEC w ramach realizowanych dostaw może zmienić się w stosunku do określonych dla danego roku rozliczeniowego z tolerancją wynoszącą +5% niezbędną dla załadowania uzgodnionego środka transportu do pełnego tonażu. Spółka miała możliwość złożenia zapotrzebowania na dodatkowy węgiel na sześć miesięcy przed rozpoczęciem kolejnego roku rozliczeniowego, a jeżeli nie złożyła takiego zapotrzebowania to mogła kupić dodatkową ilość węgla po potwierdzeniu możliwości realizacji zamówienia przez PGG, na warunkach określonych w aktualnej ofercie handlowej. Dostawy węgla w ramach umowy miały być realizowane w sortymencie M II, o wartości opałowej Q_{if} min. 22 000 kJ/kg i max 23 999 kJ/kg oraz maksymalnej zawartości siarki S_{if} 0,8%. Granicznymi parametrami jakościowymi realizowanych dostaw były parametry różniące się o zawartość siarki S_{if} o 0,2% liczone od górnej granicy uzgodnionego przedziału S_{if}. Zgodnie z § 4 ust. 12 umowy za dostarczenie węgla, którego zawartość siarki jest wyższa od parametrów granicznych PGG miała udzielić ZEC za każde rozpoczęte 0,1% powyżej granicznej zawartości siarki bonifikaty w wysokości 0,5% wartości rzeczywistej danej partii węgla. Jakość węgla miała być badana przez niezależne od stron laboratorium²². PGG i ZEC miały prawo zlecenia w terminie 30 dni od daty nadania partii węgla analiz rozjemczych, które wykonywał Główny Instytut Górnictwa w Katowicach (dalej: GIG). Dla partii węgla, dla której została wykonana analiza rozjemcza przyjmowano parametry:

- ustalone przez laboratorium, jeśli różnica między wartością opałową badanej partii oznaczona przez laboratorium i GIG była mniejsza niż 400 kJ/kg;
- ustalone jako średnia arytmetyczna wyników ustalonych przez laboratorium i GIG jeżeli różnica między wartością opałową badanej partii oznaczona przez laboratorium i GIG mieściła się w granicach od 400 kJ/kg do 800 kJ/kg;
- ustalone przez GIG, jeśli różnica między wartością opałową badanej partii oznaczona przez laboratorium i GIG była większa niż 800 kJ/kg.

Cena węgla dla danej partii według umowy miała być wyliczona jako podzielony przez 1000 iloczyn wartości opałowej Q_{if} węgla w tej partii²³ oraz ceny²⁴ z aktualnego cennika.

W umowie ZEC zagwarantował sobie prawo do reklamowania masy węgla deklarowanej przez sprzedawcę jeżeli masa węgla ustalona w oparciu o wagi kolejowe jest mniejsza co najmniej o 2% wynikające z tolerancji wagi i dopuszczalnych ubytków naturalnych. Jeżeli dostawa nosi znamiona naruszenia przesyłki Spółka reklamacje miała składać do przewoźnika węgla.

²¹ Rok rozliczeniowy zgodnie z umową nr 73/P/PGG/2018/K z 14 grudnia 2017 r. to okres od 1 stycznia do 31 grudnia.

²² Polcargo International Sp. z o.o. Usługi Rzeczoznawcze.

²³ Wyrażonej w kJ/kg i oznaczonej z dokładnością do 100 kJ/kg.

²⁴ Wyrażonej w kJ/kg z dokładnością do 0,01 zł/GJ.

Jeżeli Spółka w danym roku rozliczeniowym nie odebrałaby uzgodnionej ilości węgla lub PGG nie dostarczyłoby uzgodnionej ilości węgla to strona, która nie wywiąże się ze zobowiązania miała zapłacić karę umowną w wysokości 20% wartości netto niedostarczonego lub nieodebranego węgla wyliczonej według ceny określonej dla obliczonej średniej arytmetycznej klasy węgla będącego przedmiotem zapotrzebowania w danym roku, za który naliczana miała być kara umowna.

(akta kontroli str. 20-39)

25 stycznia 2022 r. ZEC i PGG zawarły porozumienie dwustronne dotyczące umowy nr 73/P/PGG/2018/K, w którym wskazano, że *zmianie uległo otoczenie zewnętrzne w zakresie węgla energetycznego co implikuje konieczność dostosowania umowy do warunków rynkowych*. Zgodnie z porozumieniem wykonanie umowy na poziomie 80% rocznego zapotrzebowania stanowi prawidłowe wypełnienie zobowiązania zakupu/sprzedaży wolumenu umownego, a żadnej ze stron nie przysługuje roszczenie w przedmiocie zakupu ilości powyżej minimum 80% rocznego zapotrzebowania. W porozumieniu wskazano również, że PGG wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Spółki w zakresie zaopatrzenia w węgiel energetyczny może zaoferować do zakupu węgiel energetyczny na warunkach określonych w odrębnych umowach.

(akta kontroli str. 40-42)

27 czerwca 2022 r. ZEC i PGG zawarły kolejne porozumienie do umowy nr 73/P/PGG/2018/K – umowę sprzedaży węgla nr 48/P/PGG/2022/K. Strony ustaliły, że w latach 2022-2023 PGG dostarczy 25 500 ton węgla rocznie, a na kolejne lata ilość dostarczonego węgla ustalona zostanie w negocjacjach. Parametry węgla pozostały bez zmian w stosunku do określonych w umowie 73/P/PGG/2018/K. Harmonogram dostaw na 2022 r. przewidywał dostarczenie 19 200 ton węgla w III kwartale i 3900 w IV kwartale²⁵, harmonogram na 2023 r.: 2400 ton w I kwartale, 13 500 w III kwartale i 9600 ton w IV kwartale. Sposób wyliczenia ceny dla danej partii węgla nie uległ zmianie. Zmniejszono natomiast do 1,5% dopuszczalny niedobór masy węgla wynikające z tolerancji wagi i dopuszczalnych ubytków naturalnych. Zmieniono z +5% na -5% tolerancję ilości węgla niezbędną dla załadowania uzgodnionego środka transportu do pełnego tonażu, a na rok 2023 r. do -20%. W stosunku do umowy 73/P/PGG/2018/K zmianie uległy zasady rozliczeń jakościowych węgla. Podstawą do określenia jakości każdej dostarczonej partii węgla miały być wyniki badań laboratoryjnych przeprowadzanych przez PGG. Pobieranie i przygotowanie próbek węgla oraz wykonywanie badań laboratoryjnych przez strony miało odbywać się zgodnie z Polskimi Normami w oparciu o certyfikowany system zarządzania jakością lub akredytacją. ZEC miało 14 dni na złożenie reklamacji. W przypadku złożenia przez ZEC reklamacji dotyczących parametrów jakościowych węgla analiza rozjemcza wykonana przez akredytowane laboratorium GIG miała rozstrzygać o odrzuceniu lub uznaniu reklamacji. Jeżeli reklamacje jakościowe zostałyby uznane to PGG miało wystawić fakturę korygującą zgodnie z aktualnym na dzień sprzedaży cennikiem. W przypadku, gdy w procedurze reklamacyjnej zostałoby potwierdzone przekroczenie parametrów jakościowych węgla określonych w umowie dalszy tryb postępowania miał być ustalony w trybie obustronnych uzgodnień.

Za niedostarczenie lub nieodebranie w roku rozliczeniowym ilości określonej węgla, z uwzględnieniem ujemnych tolerancji na dany rok. Strona, która nie wywiąże się ze zobowiązania miała zapłacić karę umowną w wysokości 20% wartości netto

---

²⁵ W porozumieniu wskazano, że do wolumenu sprzedaży zalicza się węgiel dostarczony w okresie od 1 stycznia do 30 kwietnia 2022 r.

niedostarczonego lub nieodebranego węgla wyliczonej wg wartości opałowej 23 MJ/kg i ostatnio uzgodnionej ceny węgla²⁶.

(akta kontroli str. 43-67)

Aneks nr 1 z 10 października 2022 r. do umowy nr 48/P/PGG/2022/K została zmieniona cena jednostkowa usługi spedycji węgla od 1 października 2022 r.

(akta kontroli str. 68-69)

Odnosnie zmian zapisów umowy na dostawy miału węglowego Prezes Zarządu wyjaśnił: *mając na uwadze dotychczasową wieloletnią, dobrą współpracę z PGG, znając jakość węgla jaką od lat PGG dostarcza do ZEC i posiadając wiedzę, że nie było żadnych problemów w zakresie jakości dostarczanego węgla, a także fakt, że przeprowadzona inwestycja pozwala na dywersyfikację paliwa do wytwarzania ciepła (miał i olej opałowy) Zarząd Spółki po otrzymaniu propozycji zmian do umowy, uznał że zmiany te są mało istotne i nie stanowią zagrożenia ciągłości świadczenia usług. Zarząd uznał, że priorytetem dla Spółki w zakresie usług wytwarzania ciepła jest zapewnienie ciągłości dostaw węgla w korzystnej cenie.*

(akta kontroli str. 632)

ZEC zawarł 24 stycznia 2022 r. umowę nr 01-ZEC/TT/ZEC-/2022 z Petrobos Sp. z o.o. na dostawę oleju opałowego. Cenę litra oleju ustalono w wysokości 0,9349 ceny sprzedaży hurtowej wg Orlen z dnia poprzedniego. Dostawca zagwarantował, że wszystkie parametry oleju napędowego grzewczego do celów opałowych są zgodne z aktualnie obowiązującą normą PN-C-96024. Do każdej faktury miał być dołączony certyfikat jakości oleju opałowego. ZEC zastrzegł sobie w umowie prawo do przeprowadzania badań w zakresie zgodności jakości dostarczonego opalu z parametrami technicznymi określonymi w umowie i dokumentem potwierdzającym spełnianie wymaganych parametrów. W przypadku stwierdzenia niezgodności na podstawie przeprowadzonych badań, oleju opałowego z parametrami wynikającymi z umowy dostawca zobowiązany był w terminie pięciu dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych niezgodnościach do dostarczenia przedmiotu umowy odpowiadającego wymaganym parametrom. Dostawca zobowiązany był dostarczyć zamówiony olej opałowy w ciągu 24 godzin od daty złożenia zamówienia. W przypadku opóźnień w wykonaniu dostawy oleju opałowego ZEC miał prawo naliczyć karę w wysokości 1% wartości dostawy, za każdy dzień opóźnienia, licząc od dnia następnego, w którym miała nastąpić dostawa. Dostawca był zobowiązany do zapłaty na rzecz Spółki, z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, kar umownych w następujących przypadkach i wysokościach:

- 10% wartości netto umowy określonej liczonej według ceny z dnia złożenia oferty i maksymalnej ilości oleju, w przypadku gdy ZEC odstąpi od umowy z powodu okoliczności leżących po stronie dostawcy lub dojdzie do rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie dostawcy;
- 5% wartości netto zamówienia częściowego według cen wynikających z umowy w przypadku gdy dostawca nie zrealizuje i nie powiadomi Spółki o braku możliwości terminowego zrealizowania zamówienia.

(akta kontroli str. 70-75)

Grupa Zakupowa, w której skład wchodziła Spółka zawarła umowę nr 9/DZ/GZ/2022 dnia 28 lipca 2022 r. z PGNiG Obrót Detaliczny sp. z o.o. (dalej: PGNiG) na dostawę paliwa gazowego, na czas oznaczony do 31 grudnia 2023 r. PGNiG zobowiązało się do dostarczania paliwa gazowego spełniającego wymogi dotyczące jakości określone w ustawie Prawo energetyczne, odpowiednich aktach wykonawczych do niej oraz instrukcji ruchu operatora dla danego punktu odbioru paliwa gazowego.

²⁶ W pierwszym roku rozliczeniowym przyjęto do rozliczenia cenę netto w wysokości 665,16 zł/t.

PGNiG zobowiązało się do przyznania bonifikat przewidzianych Taryfą Operatora na wypadek niedochowania parametrów jakościowych paliwa gazowego, o ile Operator uzna swoją odpowiedzialność w tym zakresie.

(akta kontroli str. 76-146)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

Organy Spółki zabezpieczyły dostawy paliw, w celu zabezpieczenia dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023. ZEC posiadał program pracy ciepłowniczej ZEC, plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze ciepła w sezonach grzewczych oraz plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na ciepło. Zarząd Spółki posiadał umowy na dostawy paliw, w których zabezpieczone zostały interesy Spółki.

OBSZAR

2. Realizacja działań zmierzających do zapewnienia dostaw ciepła dla odbiorców ciepła systemowego na sezon grzewczy 2022/2023.

Opis stanu
faktycznego

Podstawowym paliwem wykorzystywanym przez ZEC do wytwarzania ciepła był węgiel kamienny, którego udział w produkcji ciepła wynosił 99,5%. Ponadto do produkcji ciepła wykorzystywano gaz ziemny (0,5%) pochodzący z sieci gazowej. Zgromadzony przez Spółkę olej opałowy stanowił paliwo zastępcze, stanowiące rezerwę na wypadek braku możliwości produkowania ciepła z ww. paliw. Spółka zawarła umowy z dostawcami wszystkich paliw.

(akta kontroli str. 14, 15, 20, 43, 70, 76, 362)

W dniu 14 grudnia 2017 r. Spółka zawarła z PGG) umowę²⁷ wieloletnią sprzedaży węgla, której przedmiotem była sprzedaż węgla do celów energetycznych przeznaczonych do zużycia u kupującego, do własnych urządzeń wytwórczych.

W dniu 25 stycznia 2022 r. ZEC i PGG zawarły porozumienie dwustronne potwierdzające prawidłowe wypełnienie zobowiązań umownych zarówno przez kupującego jak i sprzedawcę w 2021 r., a w dniu 27 czerwca 2022 r. strony zawarły porozumienie w zakresie kontynuacji współpracy. Zgodnie z zapisami tego porozumienia, z dniem 30 kwietnia 2022 r. rozwiązano umowę wieloletnią sprzedaży węgla z 17 kwietnia 2022 r. z jednoczesnym zawarciem nowej umowy²⁸, która obowiązywała od 1 maja 2022 r. na czas nieokreślony. W związku z zawarciem umowy wieloletniej sprzedaży węgla Spółka nie prowadziła postępowań o udzielenie zamówienia na dostawy węgla na sezon grzewczy 2022/2023. Zgodnie § 4 ww. umowy ilość zakupionego węgla w 2022 r. i w 2023 r. wyniesie po 25 500 t. Ilość węgla na 2024 r. i na lata następne będzie ustalana w drodze negocjacji.

(akta kontroli str. 20, 40, 43, 44, 49, 50)

Zgodnie z aneksem nr 1 do umowy sprzedaży węgla nr 48/P/PGG/2022/K zawartym w dniu 10 października 2022 r. cena jednostkowa netto usługi spedycji oraz przeładunek i przewóz na plac składowy Spółki na okres od 1 października do 31 grudnia 2022 r. wynosiła 68,97 zł/t.

(akta kontroli str. 68, 69)

²⁷ Umowa wieloletnia sprzedaży węgla nr 73/P/PGG/2018/K.

²⁸ Umowa sprzedaży węgla nr 48/P/PGG/2022/K.

W dniu 24 stycznia 2022 r. Spółka zawarła z Petrobos Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach umowę na dostawę oleju opałowego. Przedmiotem umowy była dostawa 271 tys. litrów oleju opałowego lekkiego do celów grzewczych do ciepłowni C01 przy ul. Kościelnej w Starachowicach. Cena oleju opałowego²⁹ podana w ofercie na dzień 12 stycznia 2022 r. wynosi 3,89 zł brutto za jeden litr. Umowa została zawarta w wyniku jednego postępowania o udzielenie zamówienia na dostawy oleju opałowego na sezon grzewczy 2022/2023.

(akta kontroli str. 70, 71, 75)

W dniu 28 lipca 2022 r. została zawarta umowa³⁰ pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład Grupy Zakupowej a PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o. dotycząca zakupu paliwa gazowego. Umowę zawarto na czas oznaczony do dnia 31 grudnia 2023 r. Na podstawie umowy o wspólnym prowadzeniu postępowania na kompleksową dostawę gazu ziemnego zawartej pomiędzy Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej – Krośnieński Holding Komunalny Sp. z o.o. w Krośnie (dalej: MPGK Krosno) a ZEC, strony postanowiły o wspólnym prowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w ramach utworzonej przez MPGK Krosno Grupy Zakupowej. Zgodnie z § 8a umowy zawartej przez Grupę Zakupową a PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o. cena netto za paliwo gazowe bez akcyzy wynosiła 55,526 gr/kWh.

(akta kontroli str. 76, 83, 140, 146)

Średnia cena zakupu węgla w I półroczu 2022 r. wynosiła 363,58 zł/Mg. W drugim półroczu zanotowano wzrost tych cen, która wartość maksymalną wynoszącą 761,72 zł/Mg osiągnęła w listopadzie 2022 r. Średnia cena za 2022 r. wyniosła 694,49 zł/Mg i była ona wyższa od średnich cen za lata 2019-2021, które wyniosły odpowiednio: 362,66 zł/Mg, 355,89 zł/Mg i 331,13 zł/Mg.

Średnia cena zakupu oleju opałowego wyniosła 5,93 zł/l. W latach 2019-2021 nie dokonywano zakupów tego paliwa.

Średnia cena zakupu gazu w 2022 r.³¹ wyniosła 1,41 zł/m³. Średnie ceny gazu ziemnego za lata 2019-2021 wyniosły odpowiednio: 1,65 zł/m³, 1,51 zł/m³ i 1,32 zł/m³.

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki renegocjowania cen paliwa z dostawcami, z którymi zawarto umowy.

(akta kontroli str. 397-401, 627)

Odnosząc się do zagwarantowania dostaw poszczególnych rodzajów paliw po najniższej dostępnej w danym czasie cenie, Prezes Zarządu wyjaśnił że: *W związku z podpisanym porozumieniem z PGG – potentatem na polskim rynku paliw - gwarantowaliśmy sobie możliwie najniższą cenę mialu węglowego w jak najlepszych parametrach jakościowych, co nie jest bez znaczenia w procesie spalania paliwa i uzyskania maksymalnej wydajności z tony mialu. Pewność i terminowość dostaw także jest kluczowa, szczególnie w dobie kryzysu paliwowego spowodowanego konfliktem na Ukrainie i dotkliwym brakiem surowca z importu ogólnie słabej jakości po wysokich cenach.*

Po wykonaniu dodatkowej (uzupełniającej) kotłowni kontenerowej opalanej olejem wybraliśmy dostawcę zdywersyfikowanego surowca w trybie zapytania

²⁹ Cena rzeczywista wyliczana jest wg wzoru: $Rc = S_{orlen} * Ws$, gdzie: S_{orlen} – cena hurtowa Orlen z dnia poprzedzającego, Ws – wskaźnik ceny zaofiarowany przez wykonawcę z dnia 12 stycznia 2022 r. wynoszący 0,9349.

³⁰ Umowa nr 9/DZ/GZ/2022.

³¹ Średnia cena zakupu gazu w 2022 r. nie uwzględnia cen z miesiąca listopada i grudnia z uwagi na brak faktur za te miesiące (do czasu zakończenia kontroli NIK).

nieograniczonego, zabezpieczając się w tenże sposób na wypadek niskich temperatur (braku wydolności kotłów miałowych) w możliwie jak najkorzystniejszej cenie uzyskanej w postępowaniu.

W celu pozyskania po możliwie jak najniższej cenie gazu ziemnego, przystąpiliśmy do grupy zakupowej wraz z innymi podmiotami celem zakupu większej ilości gazu, przy czym uzyskana cena była bardzo konkurencyjna rynkowo. Nadmieniamy, że bez przystąpienia do grupy zakupowej i zakupu zgoła mniejszego wolumenu nie mielibyśmy szans na dobrą cenę samodzielnie przeprowadzając postępowanie przetargowe.

(akta kontroli str. 363)

Poza miałem węglowym, gazem ziemnym i olejem opałowym Spółka nie wykorzystywała innych rodzajów paliw do produkcji ciepła.

(akta kontroli str. 364)

Spółka zapewniła dostawy paliw oraz gromadziła zapasy paliw niezbędne do produkcji ciepła, a nadwyżka zapasów węgla nad ich wymaganym poziomem określonym w § 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych³² (dalej: rozporządzenie w sprawie zapasów paliw) w poszczególnych miesiącach wyniosła: styczeń – 8367,8 t, luty – 9345,1 t, marzec – 7005,2 t, kwiecień – 6783,8 t, maj 5913,5 t, czerwiec – 5282 t, lipiec – 7053,3 t, sierpień – 11497,8 t, wrzesień – 17737,5 t, październik 15906,5 t.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie zapasów paliw Spółka ustaliła dobowe zużycie węgla. Nie ustalono natomiast dobowego zużycia oleju opałowego.

(akta kontroli str. 16, 17, 19)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że: (...) *Z uwagi na brak zużycia oleju opałowego w zakładach ZEC, ilość zapasu paliwa nie została określona. Produkcja ciepła z kotłowni lokalnej K01 prowadzona jest wyłącznie z gazu sieciowego natomiast kotłownia w zabudowie kontenerowej przy ul. Kościelna 100 nie jest oddana do użytku, a produkcja w tej lokalizacji prowadzona jest wyłącznie z miału węglowego. Celem inwestycji zabudowy 4 kotłów olejowo-gazowych UT-M 24 o mocy znamionowej 2,69 MW jest zapewnienie długotrwałej rezerwy na wypadek awarii lub innych zdarzeń losowych ograniczających lub utrudniających pracę kotłowni C-01 i w tym zakresie uzupełnienie ewentualnych potrzeb cieplnych odbiorców zasilanych z kotłowni C-01. Ponadto nowa kotłownia wyposażona została w palniki dwu-medialne. Konstrukcja palnika pozwala na zasilanie kotła olejem opałowym oraz gazem. Każdy z kotłów został wyposażony w magazyn paliwa o pojemności 16 m³ co przy przewidywanej maksymalnej łącznej produkcji rocznej na poziomie 9000 GJ spełnia zapisy dot. wielkości zapasów paliwa.*

(akta kontroli str. 359)

ZEC posiadał certyfikaty jakości wystawione przez dostawcę węgla. Pracownicy Spółki sprawdzali zgodność parametrów węgla wynikających z zawartej umowy sprzedaży z wynikami badań laboratoryjnych określonych w certyfikatach. Sprawdzeniu podlegały: wartość opałowa węgla, zawartość siarki i wilgotność całkowita. Wyniki badań porównawczych zestawiano w protokołach rozliczenia dostaw partii miału węglowego sporządzanych dla każdej dostawy. W 2022 r. miało miejsce osiem dostaw miału węglowego. Prowadzone analizy uwzględniające te parametry nie wykazały przekroczenia ich wartości dopuszczalnych określonych w umowie z PGG.

(akta kontroli str. 147-159, 369, 371-378)

³² Dz. U. Nr 39, poz. 338, ze zm.

Spółka zapewniła możliwość dodatkowej kontroli jakości dostarczonego paliwa, poprzez zlecenie zewnętrznemu laboratorium przeprowadzenia takiego badania. W dniu 19 października 2017 r. Spółka zawarła z Uniwersytetem Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Inżynierii Produkcji i Energetyki (dalej UR w Krakowie) umowę, której przedmiotem było wykonanie w Laboratorium Fizyko-Chemicznych i Mikrobiologicznych Analiz Odpadów następujących badań:

- przeprowadzenie analizy chemicznej węgla z kotłów – 104 pomiary/rok;
- przeprowadzenie analizy chemicznej węgla z dostaw³³ – 10 pomiarów/rok;
- przeprowadzenie analizy chemicznej z dostaw do sklepu³⁴ – 20 pomiarów/rok;
- przeprowadzenie analizy chemicznej żużla z kotłów.

Zgodnie z § 1 ust.2 tej umowy, liczba analiz oraz ich zakres mogły ulec zmianie w okresie obowiązywania umowy, w zależności od potrzeb zleceniodawcy.

(akta kontroli str. 160)

Spółka nie prowadziła analiz chemicznych węgla z dostaw.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że: *zgodnie z Umową nr 142/ZEC-TT/17 ZEC (dop. NIK: umowa z UR) w toku badań laboratoryjnych może skorzystać z czynności m.in. przeprowadzenia analizy chemicznej węgla z przyjmowanych dostaw w ilości 10 pomiarów na rok, ilość zlecanych analiz oraz ich zakres może być modyfikowany w zależności od potrzeb Zleceniodawcy. Dostawy węgla w ramach umowy z PGG realizowane są w określonych sortymentach jakościowych oraz ilościowych. Sprzedawca dokonuje kontroli każdej partii węgla w miejscu jego załadunku i sporządza certyfikat jakości węgla. Dostawy węgla prowadzone są transportem kolejowym w ilości 2 400 Mg i w ciągu ok. 12h trafiają transportem kołowym na plac przy ciepłowni, gdzie z uwagi na ograniczone miejsce do składowania od razu są hałdowane. Przy tak znacznych ilościach tj. ok. 80 zestawów każdy po ok. 30 Mg pobieranie próbek i przeprowadzenie analizy w czasie niezaburzającym trwający transport jest niemożliwe. Celem nie powielania badań PGG, ZEC Starachowice prowadzi bieżącą cotygodniową kontrolę jakości węgla w postaci analiz chemicznych węgla i żużla. Próbkę pobierana są osobno na każdej z ciepłowni, a badania prowadzone są przez niezależne laboratorium fizyko-chemiczne.*

(akta kontroli str. 362, 362)

Zgodnie z § 4 ust. 12 umowy wieloletniej sprzedaży węgla zawartej przez Spółkę z PGG w dniu 14 grudnia 2017 r. *za dostarczenie węgla, którego zawartość siarki jest wyższa od parametrów granicznych, Sprzedawca udzieli Kupującemu bonifikaty wg zasad określonych w § 11 ust. 7 ww. Umowy.*

Natomiast, zgodnie z § 10 ust. 6 umowy sprzedaży węgla zawartej przez Spółkę z PGG w dniu 27 czerwca 2022 r. *Kupujący jest upoważniony do złożenia Sprzedawcy na piśmie reklamacji jakościowej w terminie 14 dni od daty odbioru danej partii węgla. Podstawą złożenia reklamacji przez kupującego są wyniki badań wskazujące na przekroczenie parametrów jakościowych węgla.*

(akta kontroli str. 25, 60)

NIK wskazuje, że ZEC nie prowadził weryfikacji jakości węgla z poszczególnych dostaw otrzymanych z PGG, a jedynie badał tzw. „próbkę z kotła”, co w praktyce mogło utrudniać ustalenie, która partia węgla ewentualnie nie spełniała parametrów jakościowych określonych w umowach z PGG.

³³ W związku z zawarciem z PGG umowy wieloletniej na sprzedaż węgla z dniem 1 stycznia 2018 r. zaprzestano badań węgla od dostawców rozproszonych.

³⁴ Zarządzeniem Prezesa ZEC z dniem 1 października 2020 r. zaprzestano sprzedaży węgla w Punkcie Sprzedaży Opału.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że: ZEC Starachowice na żadnym z etapów realizacji Umowy z PPG nie pozbawił się możliwości skorzystania z przysługującej bonifikaty lub możliwości dokonania reklamacji. Spółka z każdej partii transportu (próbka pobierana z danego składu pociągu) otrzymuje certyfikat jakości węgla z określonymi wartościami parametrów paliwa. Badania sporządzone są zgodnie z Polskimi Normami przez jednostkę certyfikowaną. Dokument i zawarte w nim badania mogą być podstawą do składania reklamacji. Należy nadmienić, że dostawy węgla w ramach umowy z PGG realizowane są w określonych sortymentach jakościowych oraz ilościowych i nigdy nie zachodziła konieczność zgłaszania reklamacji. Ponadto ZEC Starachowice prowadzi bieżącą cotygodniową kontrolę jakości węgla w postaci analiz chemicznych węgla i żużla. Próbkę pobierana są osobno na każdej z ciepłowni, a badania prowadzone są przez niezależne laboratorium fizyko-chemiczne.

(akta kontroli str. 381)

W uzupełnieniu Prezes Zarządu podał, że: ZEC przyjmuje jako wiarygodne dane zawarte w certyfikacie jakości dostarczonym wraz z węglem. Badania jakości węgla, w tym badanie na zawartość siarki, wykonywane są zgodnie z Polską Normą, przez uprawniony do tego podmiot posiadający stosowną certyfikację. Nie zachodzą żadne uzasadnione powody do kwestionowania wyników badań, czy prawidłowości i rzetelności ich wykonania przez jednostkę. Mało prawdopodobne (w zasadzie niemożliwe) jest żeby certyfikowana jednostka badawcza przedkładała nierzetelne, czy niewłaściwe wyniki oceny węgla, ryzykując tym samym swoją wiarygodność lub narażając się na odpowiedzialność za poświadczanie nieprawdy. Z danymi zawartymi w certyfikatach jakości pracownicy ZEC zapoznają się bezpośrednio po ich otrzymaniu. W sytuacji gdyby z certyfikatu wynikały gorsze parametry ZEC zgłosiłby reklamacje. Umowa zawarta z PGG jest w naszej opinii umową symetryczną, dającą równe prawa i obowiązki stronom, a także oparta na wzajemnym zaufaniu stron. Współpraca z PGG przebiega od lat prawidłowo. W czasie obowiązywania umowy nie powstała żadna sytuacja, która podważałaby zaufanie ZEC do PGG jako podmiotu państwowego w zakresie jakości paliwa. Jednocześnie, w przypadku ujawnienia podczas eksploatacji węgla jego nieprawidłowych parametrów, ZEC dzięki przechowywanym próbkom rozjemczym, może w każdym czasie wysłać próbki do analizy, potwierdzić jego nieprawidłowość i dochodzić roszczeń w trybie przewidzianym w kodeksie cywilnym – nawet na drodze postępowania sądowego.

(akta kontroli str. 420)

Prezes Zarządu udostępnił zestawienia poboru próbek rozjemczych dotyczących dostaw miału węglowego w 2022 r. dla ciepłowni C01 (pięć próbek z pięciu dostaw) i dla ciepłowni C02 (trzy próbki z trzech dostaw). Na zestawieniach podano m.in. datę i tonaż dostawy, datę pobrania próbki rozjemczej oraz numer plomby zabezpieczającej próbkę. Do powyższych zestawień załączono dokumentację fotograficzną.

(akta kontroli str. 422, 423, 438, 439)

Zgodnie z ww. umową z UR w Krakowie wg stanu na 31 października 2022 r. przeprowadzono 82 badania próbek węgla z kotła. Zgodnie z instrukcją pobierania próbek obowiązującą w ZEC Starachowice, pobierać należy co najmniej dwie próbki tygodniowo.

(akta kontroli str. 167-191, 196)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że: Ilość próbek poniżej 86 wynika bezpośrednio z czasu pracy Ciepłowni C01 oraz C02. W okresie od 19 kwietnia do 1 czerwca 2022 r. oraz od 19 września do 2 listopada 2022 r. nie pracowała Ciepłownia C02 z uwagi na

prowadzone remonty oraz trwające prace związane z budową Instalacji Odzysku Energii.

(akta kontroli str. 361)

W ZEC nie zostały sporządzone w formie pisemnej wewnętrzne zasady (instrukcje) określające m.in.:

- składowanie paliw stałych lub magazynowanie oleju opałowego;
- zasady pobierania (rotacji) węgla ze zwału itp. lub oleju opałowego ze składu, zapobiegające obniżeniu wartości opałowej z powodu długotrwałego składowania.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że: *W odniesieniu do Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych, zapasy gromadzi się w magazynach, zbiornikach i na składowiskach sąsiadujących z miejscem wytwarzania energii, w sposób zapewniający: bezpieczeństwo osób i składowania, ochronę środowiska, składowanie i pobieranie paliw w sposób ciągły w ciągu całego roku. Powyższe zapisy są przez Spółkę spełnione. (...) W przedmiocie wskazanym przez NIK nie były przyjmowane odrębne instrukcje z uwagi na przepisy nie przewidujące konieczności przyjmowania odrębnych dokumentów. Zakontraktowany węgiel jest dostarczany w ilościach zapewniających dostawę ciepła na najbliższy sezon grzewczy. Takie składowanie nie powoduje obniżenia jego parametrów jakościowych. W zakresie kontroli ilościowej, magazyny ciepłowni C01 oraz C02 podlegają inwentaryzacji tj.: spis z natury przy udziale biegłego rewidenta jak również inwentaryzacja metodą do „zera”.*

(akta kontroli str. 381, 382)

W załączeniu do wyjaśnień Prezes Zarządu przedłożył protokoły rozliczeń wyników inwentaryzacji posiadanych paliw.

(akta kontroli str. 219-235)

ZEC posiadał następujące instrukcje regulujące zasady zapobiegania pożarom:

- instrukcję bezpieczeństwa pożarowego dla ZEC obejmującą poszczególne elementy budowlane wchodzące w skład ZEC;
- instrukcję przeciwpożarową dla składu węglowego;
- instrukcję stanowiskową bezpieczeństwa i higieny pracy przy magazynowaniu i składowaniu paliw stałych;
- instrukcję stanowiskową bezpieczeństwa i higieny pracy dla magazynów paliw płynnych, olejów i smarów.

(akta kontroli str. 201-209, 274-275, 278-280)

Zgodnie z pkt 6 instrukcji przeciwpożarowej dla składu węglowego w 2022 r. przeprowadzono łącznie 208 pomiarów temperatury pryzmy mialu węglowego na terenie ciepłowni C01 oraz 42 pomiary temperatury pryzmy mialu węglowego na terenie ciepłowni C02.

(akta kontroli str. 274, 276, 277, 392)

W dniu 16 września wyspecjalizowana jednostka zewnętrzna na zlecenie ZEC przeprowadziła kompleksową kontrolę instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, która nie wykazała nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 256-271)

Zapasy paliwa składowane były w następujących miejscach:

- mial węglowy – własne składowiska położone w Starachowicach przy ul. Ostrowieckiej 3 i przy ul. Kościelnej 100

- olej opałowy – cztery zbiorniki o pojemności 16 m³ położone na terenie ciepłowni C01 przy ul. Kościelnej 100 oraz dziewięć zbiorników o pojemności 1000 l każdy w należącym do ZEC budynku kotłowni K01 przy ul. NMP 6a.
(akta kontroli str. 236, 243, 249)

Przeprowadzone w miejscach przechowywania paliw ogledziny, wykazały że zapasy paliwa przechowywano z zachowaniem zasad bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Były one chronione przed kradzieżą. Składowiska posiadały drogi dojazdowe, a na placach znajdowały się taśmociągi przesyłowe oraz inne urządzenia służące do transportu i przemieszczania mialu węglowego. Teren składowisk był ogrodzony i monitorowany.

(akta kontroli str. 355, 356)

W dniu 1 stycznia 2021 r. Spółka zawarła z Agencją Ochrony Osób i Mienia CERER Sp. z o.o. umowę na świadczenie usług ochrony fizycznej obiektów i mienia należących do ZEC, w tym m.in.:

- ochronę fizyczną obiektów należących do ZEC przez jednego agenta ochrony 24h na każdym obiekcie, tj. ciepłowni C01 przy ul. Kościelnej 100 i ciepłowni C02 przy ul. Ostrowieckiej 3;
- podjęcie interwencji w związku z wystąpieniem zdarzenia do czterech obiektów należących do ZEC, w tym miejsc przechowywania opału.

(akta kontroli str. 210)

Wg stanu na 8 grudnia 2022 r. Spółka zgromadziła łącznie następujące zapasy materiałów opałowych:

- mial węglowy – 17 038,24 t;
- olej opałowy – 40 674 l.

(akta kontroli str. 365-368)

W okresie od 1 stycznia do 16 grudnia 2022 r. nie wystąpiły przypadki niewywiązywania się dostawców paliw z obowiązków przewidzianych w umowach zawartych przez ZEC.

(akta kontroli str. 403)

Rada Nadzorcza ZEC nie żądała od Zarządu i pracowników dokumentów i wyjaśnień dotyczących podejmowania działań związanych z kryzysową sytuacją na rynku paliw. Nie formułowała w tym zakresie również żadnych zaleceń.

(akta kontroli str. 633-704)

Na przestrzeni 2022 r. w ZEC odbyły się trzy kontrole przeprowadzone przez podmioty zewnętrzne, których zakres nie obejmował zagadnień dotyczących zapewnienia dostaw ciepła. W ZEC nie prowadzono kontroli wewnętrznej i audytów, których tematyka obejmowałaby zagadnienia będące przedmiotem niniejszej kontroli NIK.

(akta kontroli str. 393, 395)

W ZEC nie opracowano w formie pisemnej procedury rozpatrywania skarg i wniosków zgłaszanych przez odbiorców.

Prezes Zarządu Wyjaśnił, że: *Wszelkie zgłoszenia Odbiorców w zakresie nieprawidłowości działania systemu ciepłowniczego przyjmowane są głównie telefonicznie na udostępniony, wydzielony numer pogotowia ciepłowniczego. Obsługa takich zgłoszeń odbywa się niezwłocznie i na bieżąco. Każde zgłoszenie jest sprawdzane przez pracowników Spółki i odnotowywane w tzw. książce zgłoszeń wraz ze stosowną adnotacją o podjętych działaniach i sposobie rozwiązania problemu. Wszelkie reklamacje lub inne roszczenia o możliwym skutku finansowym rozpatrywane są indywidualnie, zależnie od przedmiotu sprawy, na podstawie*

wniosku Odbiorcy złożonego i w formie pisemnej. Postępowanie reklamacyjne prowadzi się na ogólnie przyjętych zasadach i w przypadku uznania, kończy się zwykle na skorygowaniu np. wielkości zużycia na fakturze korygującej. W przypadku wystąpienia po stronie Odbiorcy szkody (zwłaszcza większej) sprawę przekazujemy do likwidacji za pośrednictwem naszego ubezpieczyciela.

(akta kontroli str. 406)

W 2022 r. do ZEC wpłynęły dwa wnioski reklamacyjne dotyczące zawyżonego zużycia centralnej ciepłej wody w marcu³⁵ i w czerwcu³⁶ 2022 r. W pierwszym przypadku reklamacja została uwzględniona na korzyść zgłaszającego. Drugi wniosek pozostaje w trakcie rozpatrywania, z uwagi na fakt że ZEC wystąpił o odszkodowanie do ubezpieczyciela.

(akta kontroli str. 408)

Spółka prowadziła ponadto w formie papierowej ksiązkę raportów oraz raport zgłoszeń³⁷. W dokumentach tych ewidencjonowano wszystkie zgłoszenia od odbiorców, a także działania podjęte przez poszczególnych pracowników ZEC usuwających awarię.

(akta kontroli str. 409-419)

W dniu 27 kwietnia 2022 r. Spółka przesłała do URE wnioski o zatwierdzenie taryfy ciepła (dalej: wniosek taryfowy). Do wniosku załączono: taryfę dla ciepła, uzasadnienie wniosku o zatwierdzenie taryfy dla ciepła, a także wymagane oświadczenia i pełnomocnictwo do reprezentowania i składania oświadczeń w imieniu Spółki.

(akta kontroli str. 511, 512, 517, 543-547)

Pismem z dnia 6 maja 2022 r. URE przesłał do Pełnomocnika ZEC wezwanie do zebrania materiału uzupełniającego wniosek taryfowy, w którym sformułowano łącznie 24 postulaty określające zakres proponowanych przez URE informacji i dokumentów, których przedłożenie stanowiło warunek konieczny dla zatwierdzenia taryfy dla ciepła. Wśród najważniejszych wymienić należy następujące postulaty:

- wykazanie zgodności przedłożonej taryfy dla ciepła z art. 45 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo energetyczne, w kontekście proponowanego wzrostu cen ciepła;
- przedłożenia sporządzonego przez Przedsiębiorstwo planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na ciepło, na okres kolejnych trzech lat;
- udokumentowanie najistotniejszych zmian zamówionej mocy cieplnej przez odbiorców, w stosunku do wielkości uwzględnionych w poprzednim postępowaniu w sprawie zatwierdzenia taryfy dla ciepła;
- przedłożenie, w formie tabelarycznej, zestawienia wszystkich odbiorców przyłączonych do sieci ciepłowniczej, zawierającego wskazane w umowach o przyłączenie do sieci ciepłowniczej moce cieplne zamówione w MW, na 31 grudnia 2020 r., na 31 grudnia 2021 r. oraz na 30 kwietnia 2022 r., z jednoczesnym uzasadnieniem, jak możliwe jest wystawianie faktur za zamówioną moc cieplną (...);
- uzasadnienie sposobu planowania sprzedaży ciepła na pierwszy rok stosowania taryfy;
- uzasadnienie sposobu planowania strat ciepła i nośnika ciepła na pierwszy rok stosowania taryfy;
- uzasadnienie zaproponowanych wskaźników udziału opłat stałych;

---

³⁵ Wniosek z dnia 21 kwietnia 2022 r.

³⁶ Wniosek z 30 czerwca 2022 r.

³⁷ W formie arkusza kalkulacyjnego Excel.

- uzasadnienie kosztów podgrzania nośnika ciepła dla obu źródeł ciepła wraz z zasadności uwzględnienia tych kosztów w kalkulacji cen wytwarzania ciepła w tych źródłach;
- dokonanie poprawek w tekście taryfy.

(akta kontroli str. 507, 508)

ZEC zrealizował dyspozycje URE o czym poinformował w piśmie z dnia 10 czerwca 2022 r. oraz w dniu 29 czerwca 2022 r. Do odpowiedzi załączono wymagane przez URE dokumenty, zestawienia i pisemne wyjaśnienia, które nie zostały zakwestionowane przez URE.

(akta kontroli str. 443-476, 477-506)

W efekcie zrealizowania przez Spółkę zaleceń, Prezes URE decyzją z 4 lipca 2022 r. dokonał zatwierdzenia ustalonej dla ZEC taryfy.

(akta kontroli str. 440, 441)

W dniu 12 września 2022 r. Spółka przesłała do URE wniosek o zatwierdzenie zmiany taryfy zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z 4 lipca 2022 r. W uzasadnieniu do wniosku o zmianę taryfy dla ciepła ZEC wskazywał na zmianę ceny zakupu paliwa gazowego dla grupy taryfowej T11. Grupa taryfowa T11 dotyczy odbiorców pobierających ciepło wytworzone w kotłowni lokalnej K01 zasilanej gazem ziemnym.

(akta kontroli str. 519, 559, 560, 563)

Prezes URE zaakceptował przedstawione w uzasadnieniu wniosku o zmianę taryfy dla ciepła wyjaśnienia i decyzją z 4 października 2022 r. zmienił uprzednio wydaną decyzję z 4 lipca 2022 r., poprzez zatwierdzenie ustalonej przez ZEC zmiany taryfy dla ciepła. Ceny i stawki opłat dla pozostałych grup taryfowych nie uległy zmianie.

(akta kontroli str. 550)

Prezes Zarządu określił następujące czynniki wpływające na wysokość taryfy dla ciepła: (...) *W naszym wypadku wzrost cen ciepła w taryfie wynikał głównie ze wzrostu ceny węgla opałowego. Oczywiście, w związku choćby z inflacją rosły też inne koszty takie jak wynagrodzenia czy zużycie energii elektrycznej, ale w wyniku poczynionych modernizacji źródeł ciepła na ciepłowni C01 w roku 2021, w tym wybudowaniu na terenie tej ciepłowni nowej kotłowni kontenerowej, udało się Spółce wyjść z obowiązku nabywania uprawnień do emisji dwutlenku węgla i w ten sposób istotnie obniżyć koszty wytwarzania ciepła. Gdyby nie wzrosty cen opału w roku bieżącym, to mimo ogólnego wzrostu pozostałych kosztów wytwarzania, ceny w taryfie byłyby najprawdopodobniej niższe niż w taryfie poprzedniej.* (...)

(akta kontroli str. 612)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

W umowach z dostawcami trzech rodzajów paliw, Spółka zabezpieczyła zapewnienie ciągłości dostaw ciepła do odbiorców w sezonie grzewczym 2022/2023. W poszczególnych miesiącach 2022 r. Spółka posiadała nadwyżkę zapasów węgla nad jego wymaganym poziomem, a także zapasy oleju opałowego stanowiącego paliwo rezerwowe.

Podejmowano działania w celu egzekwowania dostaw paliw o odpowiedniej jakości. Każda dostawa węgla posiadała świadectwa jakości wystawione przez dostawcę węgla, które były poddawane analizom. Z każdej z ośmiu dostaw węgla dokonanych w 2022 r. pobrano próbki rozjemcze, zapewniając możliwość reklamacji na wypadek

wystąpienia pogorszenia jakości dostarczanego węgla. Jakość węgla badano pobierając jego próbki przed i po spaleniu w kotle, a ich analizę zlecono wyspecjalizowanej jednostce badawczej.

Paliwa składowano i przechowywano w miejscach do tego przeznaczonych z zachowaniem wymogów zapobiegania pożarom, kradzieżom.

Spółka przedłożyła na etapie wnioskowania dokumenty w celu uzyskania taryfy dla ciepła, które po uzupełnieniu i wyjaśnieniach uzyskały akceptację Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Kielce,   grudnia 2022 r.

Kontrolerzy
Jerzy Stachowiak
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Piotr Fatalski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

p.o. Wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

.....
podpis